

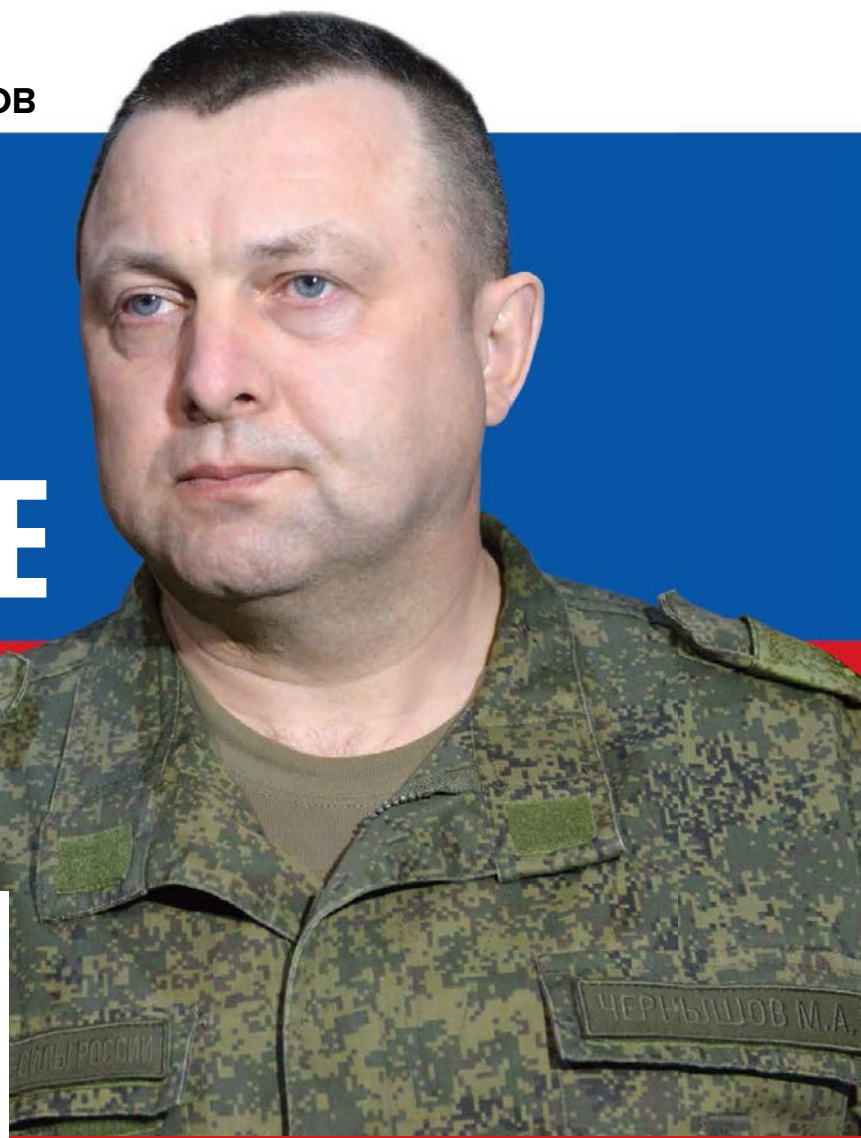
[ЕКСКЛУЗИВНО]

ГЕНЕРАЛ-МАЈОР МИХАИЛ ЧЕРНИШОВ

ЖИВОТ ИЗНАД СТАТИСТИКЕ

Пише Драгана МАРКОВИЋ

Данашње технологије омогућавају стварање микроорганизама који не постоје у природи. Али и сама природа усавршава своје оружје, бактерије и вируси се стално развијају. То је једноставно живот природе. Савремени човек, нажалост, стреми да тако утиче на природу, како би у неком следећем кораку сам себе брже уништио. Само пре неколико година кренула је епидемија еболе, за коју се мислило да је катастрофална. Она је, међутим, брзо била заустављена. Данас имамо „меки и добри“ вирус, који је довео до несразмерно већих жртава. У овом тренутку ми овде у Србији радимо све оно што на основу искуства из претходних епидемија може да допринесе успешној борби са овим вирусом. Због тога вам сада не могу рећи да смо, на пример, смањили заражавање људи за 50 или снизили смртност за 70 одсто. Али вам могу рећи да смо спасли многе људске животе.

По одлуци председника Руске Федерације Владимира Путина у Србију је 3. и 4. априла стигло 11 авиона хуманитарне помоћи. За борбу против вируса корона Русија је у Србију упутила и експертски тим Министарства одбране, предвођен генерал-мајором Михаилом Чернишовим, начелником војске АБХО Западног војног округа. Упркос многобројним обавезама генерала Чернишова, ексклузивно за „Одбрану“ разговарали смо о свему што руски експертски тим заједно са колегама из Војске Србије и Министарства одбране свакодневно чини да у борби са вирусом корона помогне српском народу, о само једном дану који је био довољан да се руски и српски АБХО тимови увежбају за заједничка дејства, о суживоту са вирусима, али и односу према Србији и српском народу – после искуства. >

Господине генерале, док се Русија такође суочава са великом претњом пандемије вируса корона, Ви сте са још 87 припадника Оружаних снага Руске Федерације упућени у помоћ Србији. Како сте доживели ту одлуку, какво је било расположење у Вашем тиму?

– Тај задатак дао нам је министар одбране Руске Федерације на основу одлуке председника Русије, а у руској армији задатке не коментаришемо, већ их испуњавамо, као и у свакој озбиљној армији.

Наравно, исто тако сваки човек мора да има и неку своју реакцију...

– Код младих војника, официра и подофицира извршење задатака на територији других земаља може да изазове узбуђење, али снага наређења то смирује. Наше људство је добро припремљено и зато није било страха нити нервозе. Сви су разумели да иду на извршење задатка за који су се припремали. Једино узбуђење било је око тога како ће нас сачекати становништво и сама држава Србија. А о томе најбоље могу да посведочим речима једног од становника Београда који је пре неки дан гледао шта и како радимо и рекао – ови Руси раде као за себе. Мислим да је тиме све речено.

Колико сте знали о Србији пре него што сте код нас дошли?

– Првих 19 година моје официрске каријере провео сам на Далеком истоку Русије, тако да су информација о Србији које сам добијао биле углавном војног карактера. Од када сам прекомандован у Западни војни округ, а то је последњих десет година, Србија је била у сфери мог изучавања, јер представља једину пријатељску православну земљу. То је земља којој смо помагали колико смо могли, а она никада није заборавила ту помоћ, за разлику од неких других „пријатеља”. Веома је тешко рећи да ли о некој земљи знаш много или мало. Када кажеш како о некој земљи знаш све, у ствари не знаш ништа. Зато ћу рећи да о Србији знам мало. То ће у крајњем случају и бити истина. А да би човек заиста упознао неку земљу, треба у њој и да борави. Ниједна књига нити филм неће показати пуну истину, неће показати како људи живе у тој земљи, чему се радују. Сада могу да кажем да о Србији знам много више него раније, разговарам са људима, могу да сагледам шта и како раде, о чему размишљају, о чему сањају... То искуство не може

увек да се опише речима, али када у души остане искрен осећај тоpline, то је већ много.

Далеко сте од својих кућа. Иза нас су и ускршњи празници, који се најчешће прослављају у кругу породице. Како сте дочекани у Србији, како се овде осећате?

– Нажалост, војничка судбина не допушта увек могућност да се празници проводе у кругу породице, моја супруга се већ привикла на то. Са друге стране, не могу да кажем да је овај празник протекао изван породичног круга. Прославили смо га са припадницима Војске Србије, са којима тесно сарађујемо, а они сада и јесу наша велика породица. Тако да смо ускршње празнике ипак прославили у кругу породице.

„Русија није оставила Србију у борби против пандемије вируса корона. У овој борби српски народ сигурно није усамљен. Русија је послала највредније што има – своје људе. Јер нема те опреме која може подједнако да замени братску руку и помоћ правих стручњака” – изјавили сте по доласку у Србију. Историја руско-српских односа је дуга и садржајна. Почев од 12. века, преко Првог српског устанка, посебно Првог светског рата када су руски лекари у Нишу, који је те 1914–1915. године био ратна престоница, збрињавали реке рањеника, а такође се борили против велике епидемије пегавог тифуса, па заједничка борба у Другом светском рату... Шта је по Вашем мишљењу то што истински и дубоко повезује руски и српски народ?

Без обзира на поједине техничке разлике, сматрам да су припадници Војске Србије као стручњаци веома добро припремљени. Да је тако довољно је да вам наведем само једну чињеницу – да ускладимо и организујемо рад наших јединица на заједничком извршавању задатака био нам је потребан само један дан. То је чињеница која говори сама за себе.

– Заједничко извршавање задатака је само један ниво српско-руске приче. На првом месту је православље. Невероватна је снага којом нас повезује православље, чак и када се налазимо на великом физичком растојању. Православље се битно разликује од осталих религија, код нас нема цихадиста, нема крсташких похода у име Господа, већ постоји потреба да се заштити сопствени дом и породица. Све то одређује и карактер људи. Можда су Срби баш зато, као и Руси, душевно отворени људи. Мислим да је то најважније и да због тога имамо заједничку историју. Нажалост, и током те историје није све било идеално, али смо ми пре свега људи који подржавају и памте једни друге.

У хуманитарној мисији у Србији сте више од три недеље. Како са становишта руководиоца руског експертског тима вреднујете тај период?

– У свету је до сада било много епидемија, ова је само једна у низу. Свакако ће их бити још. Свака од тих епидемија имала је своје особености. Нажалост, о току епидемије, мерама медицинских стручњака и других структура, валидне оцене давале су тек после неколико година. Зато и мислим да ће наш рад у његовом пуном значењу бити оцењиван и вреднован знатно касније, уз помоћ математике и других параметара. У овом тренутку ми радимо све оно што на основу искуства из претходних епидемија може да допринесе успешној борби са овим вирусом. Због тога вам сада не могу рећи да смо, на пример, смањили заражавање људи за 50 или снизили смртност за 70 одсто. Али вам могу рећи да су наши медицински радници спасили животе многих људи. Исто тако могу са си-

Пре нешто више од двадесет година Србија је, нажалост, имала веома велико ратно искуство, које се изучава у руским војним школама. На основу сопствене обуке могу да кажем да је то искуство веома важно, многе ствари из њега и ми користимо у обуци. Наравно, најбоље је када нема рата, а да га не би било, треба се за њега припремати. Нажалост, у свету се у том смислу ништа вековима није променило: ко се не спрема за рат – обавезно га призива.

гурношћу да кажем да је захваљујући њиховом раду и саветима у организацији рада у медицинским установама Србије смањен број инфекције здравствених радника и пацијената који су се лечили од других болести. Спровођењем дезинфекције у здравственим установама, посебно у клиникама које су примале оне за које се сумњало да су заражени, могу рећи да смо постигли да се значајан број болесника није заразио. Није неважно споменути и психолошку помоћ коју смо пружили, јер су медицински радници после дезинфекције простора радили мирније, а то су приметили и наши медицински стручњаци. Постоји непотврђена верзија да та врста мира у души доводи до испољавања болести у лакшем облику. Али то је већ задатак за истраживања генерација будућих лекара и психолога. Сматраћемо да смо им дали посао.

Руски лекари и екипе АБХО сарађују на терену са колегама из Војске Србије. Како тече та сарадња?

– Ја то не бих назвао сарадњом, већ заједничким радом. Јер су и руска и српска епидемиолошка наука засноване на истим принципима. Извршавајући задатке, руски медицински радници су код српских колега увидели веома висок ниво стручности. Наравно, искуство је битно. А код нас се често каже да врхунски стручњаци понекад имају замагљен вид. Због тога поглед са стране помаже. При том ми овде у Србији нисмо извели никакву револуцију, већ смо радили на основу истих принципа. Нова је била видео-конференција о искуствима лечења које су разменили српски цивилни и лекари са ВМА са стручњацима Војномедицинске академије из Санкт Петербурга. Обе стране сложиле су се око многих питања из области лечења заражених пацијената. Али, било је и случајева у којима смо ми имали позитивно искуство, док у Србији то није био случај. Све је то у оквиру нормалног рада стручњака када је у питања једна сасвим нова инфекција, за коју не постоји претходно искуство. То искуство се рађа управо овде и сада.

Ако говоримо о АБХО јединицама, постоји одређена разлика у опремљености. У неким стварима српска страна је јача, а у неким руска. Приликом посете батаљону АБХО уверили смо се да је српска страна практично стигла до нивоа опремљености руске стране. За мене као стручња-

ка АБХО то искуство је било веома интересно. Видели смо и неке ствари које бисмо хтели да искористимо у руској армији. Без обзира на поједине техничке разлике, сматрам да су припадници Војске Србије као стручњаци веома добро припремљени. Да је тако довољно је да вам наведем само једну чињеницу – да ускладимо и организујемо рад наших јединица на заједничком извршавању задатака био нам је потребан само један дан. То је чињеница која говори сама за себе. Сада радимо заједно, допуњавајући једни друге оним најбољим што поседујемо, при чему трошимо мање времена него раније, тако да можемо да обухватимо више објеката.

Учествовали сте у разговору преко видео-линка министра одбране Србије Александра Вулина и министра одбране Русије генерала армије Сергеја Кужугетовича Шојгуа. У каквој атмосфери је протекао тај разговор и шта сте у рапорту министру Шојгуу изнели као најбитније?

– Као и сваки састанак, и овај је протекао у радној атмосфери. Министар одбране Русије генерал Шојгу је веома заузет, због тога су у рапорту били представљени само општи резултати нашег рада. То што је издвојио време за овакав састанак већ само по себи говори много. Наши рапорти се свакодневно достављају министру одбране. Он у реалном времену зна шта је урађено и шта се планира. У току видео-конференције министри одбране Србије и Русије имали су могућност да поразговарају и оцене извршене задатке.

Септембра прошле године јединице Војске Србије су трећи пут учествовале на тактичкој вежби са бојевим гађањем заједно са јединицама Западног војног округа Оружаних снага Руске Федерације. Како би сте нам представили Западни војни округ, имајући у виду његов стратешки значај, положај...?

– Питање је сложено и на њега може да се одговара веома дуго. Западни војни округ обезбеђује западне границе наше земље. Историјски гледано, највећи ратови за Русију почињали су са запада. Зато је и веома велики значај овог округа. У суштини, мало шта се изменило у неком новијем времену. Русији основна опасност увек прети из тог западног правца.

То што са српским колегама спроводимо заједничке војне вежбе има велики значај са разних тачки гледишта. Пре свега војници се међусобно упознају, а то гради пријатељство за будућност. Заједно су у рововима, на ватреним позицијама, што их веома зближава. Са друге стране вредно искуство представља и могућност да виде како ратују колеге, пријатељи, без обзира на то што је у питању вежба. Пре нешто више од двадесет година Србија је, нажалост, имала веома велико ратно искуство, које се изучава у руским војним школама. На основу сопствене обуке могу да кажем да је то искуство веома важно, многе ствари из њега и ми користимо у обуци. Наравно, најбоље је када нема рата, а да га не би било, треба се за

њега припремати. Нажалост, у свету се у том смислу ништа вековима није променило: ко се не спрема за рат – обавезно га призива.

Говоримо о агресији НАТО-а на Југославију 1999. године. Били сте у прилици да посетите изложбу „Одбрана 78”. Како сте је доживели?

– Треба пре свега одати признање за храброст српском народу и армији, јер је прихватање рата у потпуном непријатељском окружењу веома тешко. Искуство је показивало да таква ситуација увек доводи до пораза. Међутим, чак и у таквим условима Србија је успела да сачува своју територију. Нажалост, као и у сваком рату, ту победу платила је животима. То је сурова ратна логика. Посебно је тешко што тај сурови рачун и даље плаћа животима који се никада неће догодити, јер су страдала многобројна деца, млади војници... Осиромашени уранијум такође представља велику мину која је постављена испод будућих покољења. Цена је била велика, али тада нико није знао шта би било горе, предати се или истрајати до краја. Српски народ је изабрао да се не преда.

Начелник сте јединица АБХО, предвиђених за отклањање атомске, нуклеарне, радиолошко-биолошке и хемијске опасности при Западном војном округу руске војске од његовог формирања 2011. године. Какви су задаци које имате у мирнодопским условима?

– Као и у свакој армији, у мирнодопским условима вршимо обуку, припремамо се за нове ратове. Колико се боље припремимо, толико ћемо одложити потенцијалне ратове, а можда их и не буде. Осим чисто војних питања, извршавамо и друге задатке, углавном повезане са ванредним ситуацијама. Војска АБХО заштите за десет година постојања Западног војног округа извршила је осам задатака на ликвидацији зараза, које су биле локалног карактера и повезане са болестима домаћих животиња. Сматрамо да су тада наше јединице добиле значајно искуство. А остало је све једноставно – бојева припрема, обука, вежбе, вежбе и вежбе...

„Упућивање начелника јединица за АБХО показује значај који нама и нашој земљи придаје председник Руске Федерације Владимир Владимирович Путин. Он је у Србију послао свог ’генерала супермена’ за све врсте биолошког рата. Михаил Чернишов је врсни стручњак у својој области...” – изјавио је недавно за једне српске новине амбасадор Србије у Русији Мирослав Лазански, иначе познавалац руске армије. После искуства једне овакве пандемије, начина на који је свет реаговао, колико је биолошки рат, опасност биотероризма, претња светској безбедности?

– Не бих се сложио са том оценом, а и супермен је амерички појам, а ми живимо у Русији. Знате како код нас кажу – поставите нам задатак, а ми ћемо га извршити. Уосталом, наш председник није у Србију послао мене једног, већ групу стручњака АБХО и медицинских служби. Управо они

извршавају постављени задатак, а ја само руководим. Ако и употребљавамо тај термин, њиме можемо назвати све ове војнике, подофицире и официре који непосредно извршавају задатке. Мислим да је то праведније.

Поводом биолошког рата, мислим да је питање доста сложено, јер сви ми у овом тренутку могућности и последице једног таквог евентуалног рата практично видимо око нас. У данашње време технологија, у том смислу и она биолошког карактера, поседује озбиљне могућности. Ако је пре мање од сто година јапанским епидемиолозима за стварање одређене масе бактерија требало доста времена и ресурса, данас је за тако нешто потребно много краће време, а могућности за то су вишеструко веће. Такође, пре сто година коришћени су биоагенси који су већ били познати и које су многи већ преболели и добили имунитет, док данашње технологије омогућавају стварање микроорганизама који не постоје у природи. Али и сама природа усавршава своје оружје, бактерије и вируси се стално развијају. То је једноставно живот природе. Савремени човек, нажалост, стреми да тако утиче на природу, како би у неком следећем кораку сам себе брже уништио. Због свега тога, имајући у виду савремене могућности, опасност биотероризма и биолошког рата јесте присутна. У шта ће се све то претворити, тешко је и да нагађамо. Само пре неколико година кренула је епидемија еболе, за коју се мислило да је катастрофална. Она је, међутим, брзо била заустављена. Данас имамо „меки и добри“ вирус, који је довео до несразмерно већих жртава. Због тога је тешко рећи какав би био биолошки рат, шта би све обухватио и колико би жртава донео. Данас многе државе не могу да се одупру овој актуелној опасности. Кина је успела да заустави епидемију. То је чињеница, али нико не зна какве су организационе и финансијске мере биле примењене, та питања су и даље сложена и отворена.

У српским медијима наведено је да у свом раду служба АБХО руске војске користи историјска искуства, али и знање стечено пројектима превенције инфекција на истоку Русије. Да ли у руском тиму постоје људи који имају искуства са еболом у Африци?

– У нашој екипи је неколико вирусолога који су радили са тим вирусом и учествовали у стварању вакцине. Ипак, нај-

Заједничко извршавање задатака је само један ниво српско-руске приче. На првом месту је православље. Невероватна је снага којом нас повезује православље, чак и када се налазимо на великом физичком растојању. Православље се битно разликује од осталих религија, код нас нема џихадиста, нема крсташких похода у име Господа, већ постоји потреба да се заштити сопствени дом и породица. Све то одређује и карактер људи. Можда су Срби баш зато, као и Руси, душевно отворени људи.

важније код стручњака је да не буду уско специјализовани. Зато се не треба ослањати на искуство само једног вируса, попут еболе. Наши официри су довољно обучени у области вирусологије, тако да су њихова искуства знатно шира.

Руски тим у Италији предводи заменик начелника Војске АБХО Оружаних снага Руске Федерације генерал-мајор Сергеј Кикот. Какво је њихово искуство?

– Свака екипа има своје искуство. Приступ италијанске државе у борби против вируса корона се унеколико разликује од српског и руског приступа. Екипа генерала Кикота не ради по целој Италији, већ у једном њеном мањем делу. Наша екипа ради на целој територији Србије, доста смо у покрету у поређењу са нашим колегама у Италији. Треба истаћи и значај међусобне комуникације, јер колико је нама овде много лакше да разговарамо и нађемо заједнички језик, толико је генералу Кикоту било теже да општи са Италијанима, посебно у почетку. Тамо је постојао принцип да уколико је италијански закон прописао нешто, то никаква епидемија није могла да промени. У Србији је присутан сасвим другачији приступ, ако је нешто неопходно, онда се и ради. Разлика у менталитету у сваком случају

има своју улогу. Када сам кренуо у Србију, ослонио сам се на одређена искуства генерала Кикота, али су се она овде показала као непотребна. Овде смо се врло брзо сви сложили око дефинисања ситуације и свега што треба да се ради.

Чини се да на пандемију вируса корона свет није имао прави глобални одговор. Доста се полемиче ових дана на тему хоће ли свет бити исти после искуства пандемије ковид-19. Какво је Ваше мишљење?

– Свет је у непрекидном процесу мењања. Више није важно оно што је било значајно пре 20 или 30 година. Мењају се погледи, људи, а са њима и свет. Ову епидемију свакако нећемо заборавити... Међутим, слично смо говорили и почетком 20. века после епидемије шпанске грознице. Да ли из ове перспективе можемо рећи да се тада свет променио? Ако се и променио, да ли је то било боље или нагоре? Ми смо по природи оптимисти и мислимо да све треба да се мења само боље, али нас свет, нажалост, не слуша увек. |

Фото: Лола Ђорђевић